

Scouting Nederland Museum Baarn
Amsterdamsstraatweg 51
3744 MA Baarn

Bulletin

25e jaargang nummer 1 - maart 2018

Een nieuw museumjaar

Het jaar 2018 is een bijzonder jaar. Het is 100 jaar geleden dat er aan de tot dan grootste, wreedste en meest wereldomvattende oorlog een eind komt. Een oorlog die haaks staat op alle idealen van de dan nog jonge scouting beweging. Broederschap, elkaar helpen, respect, internationaal samenwerken, noem maar op, het was allemaal ver te zoeken in de vier jaar die de Grote Oorlog heeft geduurd. Veel scouts worden zwaar op de proef gesteld. Als soldaat of matroos, maar ook thuis in een maatschappij waar de meeste mannen naar het front zijn gestuurd. De scouts doen het bijzonder goed. Ons land weet aan deze vreselijke waanzin te ontkomen. De padvind(st)er(s) gaan gewoon op zomerkampen en maken trektochten.

En de beide grote padvindersverenigingen, de Nederlandsche Padvindersorganisatie en de Nederlandse Padvindersbond gaan vanaf 1915 (onder lichte dwang van Prins Hendrik) samen verder in de Vereniging De Nederlandse Padvinders. Een jaar later gevolgd door het Nederlandsche Meisjesgilde. De wereldbrand gaat niet helemaal aan ons voorbij. Door mobilisatie en blokkades is ook hier het dagelijkse leven ontwricht. Toch is dit niet direct wat 2018 voor ons museum bijzonder maakt. Wat voor ons belangrijk is, is dat we nu al 65 jaar bovenstaande, en vele andere uit de rijke geschiedenis Van Scouting mogen doorvertellen.

Want in 2018 is het 65 jaar geleden dat er in Den Haag een museum over de (toen nog) padvinderij wordt opgezet (het Padvinders Museum), en is het 25 jaar geleden dat haar opvolger, het Scouting Nederland Museum, in het Koetshuis in Baarn haar deuren opent. Reden voor een feestjaar! Want 65 jaar is een mooi getal, een lustrum. Tot voor kort een bijzonder lustrum, want dan mocht je met pensioen. Maar die vlieger gaat niet meer op, het pensioen moet nog even wachten. Misschien over twee jaar weer een feestje? Van dat rusten zal voorlopig ook weinig terecht komen. Vele mensen hebben het museum in het nieuwe jaar al weer weten te vinden. Met vragen, met nieuwe spullen. In alle gevallen betekent dat werk aan de winkel. Leuk werk. En dus is ons pensioen nog ver weg. Gelukkig maar!

Gerard Gijsbertsen, voorzitter.

Museum bestaat 65 jaar en zit 25 jaar in Baarn

Dit jaar vieren wij het 65 jarige bestaan van ons museum en het feit dat wij nu 25 jaar in Baarn zitten. In die jaren is veel gebeurd en gedaan met geweldige inzet van vele vrijwilligers om het museum te maken zoals het nu is!

Historie Scouting Nederland Museum 1953 - 2018

Hieronder volgt de historie van het museum. De eerste 60 jaar is eerder al geschreven door Jan van der Steen, de laatste vijf jaar door Ruud Egberts.

1953 - 1973 De eerste 20 jaren

Het Padvindersmuseum in het Nationaal Hoofdkwartier van De Nederlandse Padvinders aan de Zeestraat in Den Haag moet een van de eerste in zijn soort geweest zijn. Wie weet wel 's werelds allereerste. Scouting was nog jong en dan denk je niet aan geschiedschrijving. Bovendien was iedereen net gekomen van de 2e wereldoorlog, waarin de club verboden was geweest. Het was dus een opvallend idee van Arnold Beekes,

districtscommissaris van Rijnland, om zoiets bijzonders op poten te zetten. Beekes was een scouting-veteraan met een welgevulde palmars. Hij had de Jamborees van 1920, 1937, 1947 en 1951 meegemaakt en was eigenaar/samensteller van een groot formaat plakboek boordevol scouting memorabilia uit alle windstreken. Bij het 40-jarig bestaan van Scouting in 1950 had hij in Leiden een padvinders-tentoonstelling georganiseerd, die veel aandacht trok.

Zeestraat 76 Den Haag

En in december 1951 ontvouwde hij in leidersblad *Weest Paraat* zijn museumplan, aangevuld met een oproep om materialen af te staan.

Eigenlijk was het de bedoeling om het museum, gevestigd in een ongeveer 6 bij 6 meter grote kamer, op 22 februari 1953 te openen. Dat was de verjaardag van Baden-Powell, de legendarische oprichter en Chief Scout, aan wie de eerste expositie extra aandacht zou besteden. Maar in die maand had elke scout wel iets anders aan zijn hoofd. Ieders hulp was nodig na de watersnoodramp. 'Mouwen omhoog, ons land moet droog!!!' Vandaar het uitstel tot 21 maart.

Bij de opening waren vele old-hands aanwezig. Zij hadden lang bewaarde objecten beschikbaar gesteld. Maar ook anderen toonden hun belangstelling, zoals de hoofdcommissaris van de Katholieke Verkenner en de hoofdcommissaresse van het Padvindstersgilde. Plus vanzelfsprekend de pers met blocnotes en camera's.

In 1954 werd een expositie ingericht met padvinderspostzegels, bijeengebracht door luchtverkenner-skipper Wim Six. Wim was een van de eerste verzamelaars op dat terrein. In dezelfde periode kreeg dit speciale verzamelgebied internationaal aandacht en werden o.a. in Engeland, de Verenigde Staten en de Benelux Scouts-

filatelistenclubs opgericht. Het verzamelen van scouting objecten als insignes, uniformen, boeken, bladen en andere documentatie was in die tijd een weinig beoefende hobby. In Engeland was de Badgersclub, gestart in 1955, een van de vroegste organisaties. In Nederland moest je scouts-verzamelaars met een lantarentje zoeken.

Een museum oprichten is één ding, het gaande houden en aandacht trekken is een tweede. Na enkele jaren bleek dat de belangstelling hoofdzakelijk bestond uit buitenlanders die het hoofdkwartier bezochten.

De 2 assistentes van internationaal secretaris Jan van der Graaf hielden vanuit de serre een oogje in het zeil, maar hielpen ook actief mee bij allerlei museumtaken.

Toen in 1960 een jubileumtentoonstelling werd ingericht in het

museum plus de aangrenzende vergaderzaal, kregen de dames door de hoofdcommissaris het dankbaarheidsinsigne uitgereikt.

Daarna trad een mindere fase in, door de ziekte en het overlijden (in 1962) van Arnold Beekes. Hij werd met padvinderseer begraven. Het museum raakte enigszins in verval. De afdeling voorlichting van de NPV gebruikte de ruimte graag voor bijzondere ontvangsten en persmeetings. Rond 1970 is de hele expositie nog eens bijgewerkt, afgestoft en heringericht met wat modernere aandachtstrekkers. Er was meer aandacht voor de toekomst. Er hing een fusie in de lucht met de 3 andere verenigingen.

1973 - 1993 De dans met de dozen

Toen in januari 1973 de fusie er door was, zette Scouting Nederland vaart achter de veranderingen. Het gebouw aan de Zeestraat moest worden leeggeruimd, net als de andere 3 hoofdkwartieren. In Amersfoort werd een voorlopig Landelijk Bureau in gebruik genomen. Het zat mudjevol functionarissen en ruimte voor een museum was er niet. Trouwens, belangstelling voor de historie was sowieso geen item. We rusten niet uit, want we willen vooruit, naar de toekomst die ons behoort. Gelukkig bleek fusie-secretaris Jan van der Graaf een reddende engel. Terwijl iedereen rondrende liet hij de hele museumcollectie inpakken en verhuizen naar Ommen, waar op de Padvindersboerderij een hoek werd vrijgemaakt op een van de zolders. Als er af en toe een vraag kwam betreffende de geschiedenis (variërend van schrijvers van afstudeerscripties tot samenstellers van nostalgieboeken) reisde Jan naar Ommen en zocht met hulp van zijn echtgenote het benodigde uit de verhuisdozen. In februari 1976 besloot het landelijk bestuur van Scouting Nederland tot oprichting van een Scouting Museum en historisch Scouting archief. Dat resulteerde in de oprichting van een werkgroep in april 1979. Vanzelfsprekend waren alle 4 de vroegere verenigingen vertegenwoordigd.

Na lang zoeken naar een geschikte locatie bleek toch Buitenzorg Baarn de meest ideale plek. Het koetshuis moest wel worden verbouwd en om dat te kunnen financieren werd gebruik gemaakt van de actie 'Jongeren bouwen voor jongeren'.

De werkgroep werd in 1987 deels vernieuwd. Het gebouw moest leeg dus de dozen werden andermaal verhuisd, ditmaal naar Soest. Vrijwilligers gingen de inhoud daar sorteren.

Het bleek dat de collectie verre van compleet en presentabel was. Ook daar werd in voorzien. Een rondreis met een fraaie diaserie die de droom zichtbaar maakte, leverde support, centen en spullen op. In 1989 kon de aannemer starten met de verbouwing. We zullen diverse verrassingen, zoals bijkomende kosten en knagende kevers, hier niet memoreren. Maar het duurde allemaal langer dan voorzien en gewenst.

Eind 1992 kon toch met de inrichting worden begonnen. Met de beheerders van Buitenzorg werd een goed werkbaar mix verzonnen. Op de begane grond verrezen halverwege 1993 een informatiebalie voor de kampeerders en een kleine Scoutshop. Boven vorderde de inrichting. Op zaterdag 6 november 1993 volgde dan eindelijk de feestelijke opening door de commissaris van de provincie Utrecht, jhr. Beelaerts van Blokland, die ook lid was van de Raad der vereniging. Een prachtig besluit van 20 moeizame jaren.

1993 - 2013 De 20 mooiste jaren

aug 1993, foto Scouting Magazine

De oorspronkelijke collectie betrof alleen de N.P.V. Die moest vanzelfsprekend worden uitgebreid met herinneringen aan de andere 3 verenigingen: de meisjes van het Padvindstersgilde en de leden van de Rooms Katholieke Verkenneren en Gidsen. Ook de band met de wereldbeweging diende zichtbaar te zijn en de link met de huidige, jonge en moderne vereniging Scouting Nederland overduidelijk. Daarnaast was gezocht naar voorwerpen die herinnerden aan heel vroeg of wat later aangesloten organisaties zoals NPB, NPO, PVN, Leger des Heils, Driehoeksmeisjes en noem maar op. Denk daarnaast aan speciale speltakken als zeeverkenneren, waterpadvindsters, luchtverkenneren. Vanaf het begin was het al dringen in het oude koetshuis om van alles iets te kunnen tonen.

Wie het museum rondwandelde volgde een logische route. Altijd van links naar rechts langs het ontstaan van de beweging, *de komst naar Nederland*, de ontwikkeling hier, de internationale contacten en het eindresultaat: de grote, gemengde vereniging van nu. In het begin was de kijkdoos een vondst: zie jezelf in een uniform uit 1911, en de telefoon waar Baden-

Powell zelf je vertelde hoe het begon. Populair was ook de mogelijkheid om 360 graden rond te kijken op de Wereld Jamboree van 1937. Bij de renovatie van 2003 werden die aandachttrekkers vervangen door computers die volautomatisch beelden vertonen van vroeger en nu, van ver af en dichtbij.

De etalagepoppen zijn in aantal uitgebreid en dragen regelmatig andere uniformen. Op de internationale afdeling is de verzameling insignes van Wereld Jamborees inmiddels compleet en up to date en wordt de vitrine met vertalingen van *Scouting for Boys* vaak ververst met nieuwe aanwinsten. Scouting Nederland bestaat inmiddels 45 jaar. Dat is intussen al bijna net zo lang als de hele padvinderij bestond toen het museum in de Zeestraat opende. Ook die eigentijdse afdeling moest dus al diverse malen worden voorzien van nieuwe uniformen, insignes en documentatie.

Alles is 20 jaar lang met zorg bijgehouden en dankzij giften en aankopen uitgebreid. Jaarlijks is er een thema-expositie over een onderwerp waar we veel van weten en hebben, maar waarvoor in de vaste opstelling geen of te weinig ruimte is. We beleven veel plezier van de in 1985 opgerichte NVVSO, de Nederlandse Vereniging van Verzamelaars van Scouting Objecten. De leden van deze club zijn regelmatig op bezoek, houden ruildagen en informatiemeetings in het museum en hebben inmiddels vele vrijwilligers en bestuursleden geleverd. Actieve scouts, die niet alleen ervaring hebben met de jeugd van nu, maar ook gespecialiseerde kennis van de diverse objecten die in onze historische of eigentijdse collectie thuishoren.

Scouting musea zijn vandaag-de-dag geen uitzondering meer. We onderhouden goede contacten met collega-musea in binnen- en buitenland. In al die jaren en met al die mensen hebben we de geschiedenis van onze beweging duidelijker gemaakt. Nog beter dan voorheen beseffen we het bijzondere ervan. We blijven bezig om de waarden van scouting en het plezier ervan door te geven aan komende generaties.

2013 - 2018 Tentoonstelling weer bij de tijd en met aanvulling nieuwe vrijwilligers op weg.

De laatste vijf jaar is er vooral veel veranderd in het bestuur van het museum. Jan van der Steen nam afscheid. Paul Heessels nam zijn taak als conservator over naast zijn taak als penningmeester. Ruud Egberts kwam het bestuur versterken en nam de PR taken op zich: vernieuwing website, in gebruik name Facebook en het Bulletin. Gerard Gijsbertsen werd de nieuwe voorzitter.

We hebben vervolgens twee jaar geleden een grote inhaalslag gemaakt. De expositie liep intussen 40 jaar achter en bleef steken bij de vorming van Scouting Nederland in 1973. Door herschikking van de ruimtes en toevoeging van extra vitrines is de ontwikkeling van Scouting, met o.a. het ontstaan van nieuwe speltakken,

uniformen en begeleidingsmateriaal, weer geactualiseerd tot het jubileumjaar 2010.

Begin 2017 nam Adri Saltzherr-van den Berg, na vele jaren geweldige inzet, afscheid van het bestuur als secretaris. Haar functie werd overgenomen door Wendy Bakker, zodat het vrouwelijke element in het bestuur aanwezig bleef. Als laatste voegde Derk Tholen zich bij het bestuur met als taak de zorg voor de supportdienst.

Een aantal mensen van het bestuur zijn druk bezig om zoveel mogelijk items die al in het museum zijn, waar mogelijk, te digitaliseren. Het opzoeken van de vele, vele zaken die het museum intussen verzameld heeft wordt zo eenvoudiger. Ook het uitzoeken, rubriceren en digitaliseren van nieuwe spullen die, gelukkig, nog veel worden geschonken aan het museum kost veel tijd. Daarnaast is het bestuur aan het nadenken over de toekomst. De, mogelijke, verhuizing van het Landelijk Service Centrum van Leusden naar Zeewolde biedt wellicht mogelijkheden voor een verplaatsing of de realisering van een dependance van het museum in Zeewolde.

Maar zekerheid hierover is er nog lang niet! Tot zo lang gaan het bestuur in ieder geval door met de doelstellingen van het museum: het verzamelen, tentoonstellen en uitdragen van die zaken die behoren tot de historie van Scouting (in Nederland).

Nieuwe aanwinsten

We ontvingen een fraai vaandel en trommel van de voormalige Districts Marsband van Amsterdam. Deze NPV band ontstond in 1951, nam deel aan de diverse band concoursen en ging na de fusie als Scouting Marsband verder.

Te weinig aanwas van nieuwe leden leidde tot de ophef van de band in 2010.

Ook kregen we een oud vaandel van de 3^e Wartburggroep, bekend als NPV groep 66, eveneens uit

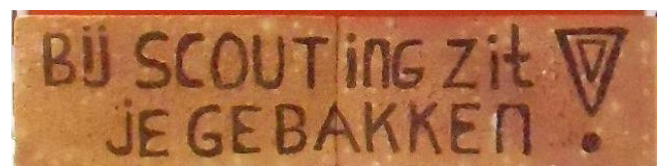

Amsterdam en siert nu de collectie.

Deze laatste groep ging medio jaren '60, opmerkelijk genoeg, op in de Montgomerygroep uit

Bussum! Oorzaak was dat een groot aantal scouts naar deze plaats verhuisd was en de groep in A'dam geen bestaansrecht meer had.

Nieuwe expositie 2018:

Dat je bij scouting 'goed' zit is voor scouts natuurlijk allemaal vanzelfsprekend. Daar kunnen we dan ook geen tentoonstelling van maken. Nee, hier bedoelen we met 'gebakken' alles wat er gemaakt is van aardewerk, porselein, keramiek en steenachtige materialen. Keihard dus.

We hebben hierbij gebruik gemaakt van artikelen die we in de loop der jaren bijeen gebracht hebben uit donaties van padvinders, padvindsters en scouts van weleer. Ook recentelijk kregen we nog een mooie aanvulling op ons nog bescheiden bezit van NPV serviesstukken. Het meeste komt uit onze archief aangezien onze permanente tentoonstellingsruimte hiervoor te beperkt is.

Serviezen

We hebben nu dan ook een mooie collectie serviesstukken van NPV, NPG en Gilwell Overasselt. We hebben daarbij borden in diverse afmetingen, kopjes en schotels, kannen, bekers, eierdopjes, kommen, schaaltes, theepot, melkkannetjes en suikerpotten. Een ruime tafel kan hiermee gedekt worden zoals dat in de jaren '60 op de diverse buitencentra gebeurde. Bij het NPV servies hebben we ook bijbehorend bestek voorzien van NPV inscripties. Het is geproduceerd bij de Koninklijke Mosa aardewerfabriek in Maastricht.

In onze vaste tentoonstelling hebben we, in meisjes vitrine (5), het alleroudst bekende servies van het NPG, met oude logo's met wees bereid met ster en 8 punten. Dit stamt uit de jaren '20.

Reclame

In de beginjaren van scouting liften vele leveranciers mee op de populariteit van de in opkomst komende padvindders. Zo verschenen er vaasjes, bekertjes, kommetjes e.d. voorzien van padvinddersafbeeldingen. We zien hier onder andere een eau de cologne flesje van de fabrikant Boldoot uit 1915 met daarop afgebeeld 3 padvindders. Diezelfde afbeelding komen we tegen op ansichtkaarten.

Van alle toenmalige speltakken zijn tegels van Westraven in een of andere vorm bekend.

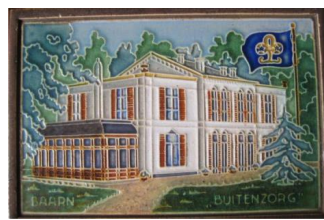
Tegels

Vanaf de jaren dertig komen we padvinderselementen tegen op gebakken tegels. Dit zowel via het reguliere verkoopkanaal 'de Scoutshop' van de padvinderverenigingen als particuliere producties. Deze laatste vaak in eenmalige of zeer beperkte oplages.

Onderstaande tegels zijn in de oorlogsperiode gemaakt, zonder herkenbaarheid van fabrikant of maker. Dit omdat de padvinderij, net als de meeste jeugdorganisatie, door de bezetter verboden was. Deze wat grof uitgevoerde, dik en zwaar, tegels hebben een vlakke of groeven aan de achterzijde in zijn er in vele kleurschakeringen.

Bijzondere tegels waren er ook van de Padvindstersboerderij in Ommen en het padvindsters Buitencentrum Buitenzorg in Baarn.

Buitenzorg

Ommen

Na WO II was een van de grotere producenten de Utrechtse Westraven tegelfabriek. Hiervan kennen we een groot aantal padvindsters tegels in verschillende formaten. De meeste tegels zijn aan de achterzijde voorzien van het stempel Westraven fabriekslogo met de twee duiven. Enkele hebben een stempel met het logo van de Nederlandse Gidsen beweging.

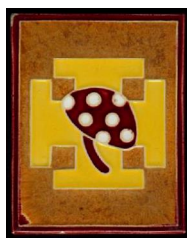

In 1963 wordt Westraven overgenomen door de aardewerkfabriek de Porcelayne fles uit Delft.

In de jaren 70 tot medio jaren '90 werden ook veel tegels geproduceerd door de Pottenbakkerij 'Potters' uit Oosterwijk. Henk Potters (1924-2003) maakte vele, doorgaans kleurrijke, keramiek tegels en voorwerpen. Ook werden vaak in opdracht tegeltableaus gemaakt voor specifieke evenementen of jubilea. Hiervan zijn er vaak maar één of enkele exemplaren van.

Producties van Henk Potters

Verder zijn er nog vele verschillende tegels zowel in uitvoering als van fabrikant.

Rookgerei

Hoewel we dat ons tegenwoordig wat minder goed kunnen voorstellen was roken bij een groot deel van de bevolking 'gewoon'. Het is dan ook niet vreemd dat er ook hulpmiddelen verschenen met padvinders- figuren of vormen. Denk hierbij aan tabakspotten, pijpen en asbakjes in vele vormen en afmetingen.

Drinkgerei

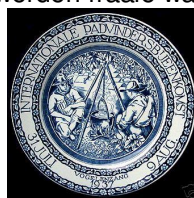
Om de inwendige mens te versterken met koude of warme dranken is er een grote verscheidenheid aan bekers, kommetjes, mokken en kopjes in de loop der jaren uitgebracht. Aan de hand van de afbeeldingen loop je zo door een mooi stukje scouting geschiedenis heen.

In deze seizoen expositie is ook een fraaie misbeker te zien van de Nederlandse Gidsen beweging. Een soort gelijk exemplaar vind je ook in onze vaste tentoonstelling in vitrine 7 van KV en NGB.

Wandborden

Naast borden die bij eetserviezen horen, zijn er van oudsher ook sierborden gemaakt, welke aan de wand, in speciale bordenkasten of gewoon op tafel konden worden geplaatst ter verfraaiing. Sierborden voor scouting werden in Nederland bijvoorbeeld al gemaakt in 1937 ter gelegenheid van de Wereld Jamboree. Deze werden geproduceerd door de NV *Petrus Regout & C*, met beeldmerk *Sphinx* (vanaf 1960 N.V. *Koninklijke Sphinx*) een al uit 1827 aardewerkfabriek uit Maastricht. Deze bekende borden waren er in diverse kleurtinten. Opvallend hierbij is het gebruik van de tekst 'internationale padvindersbijeenkomst' in plaats van Jamboree. Een puur financiële reden lag hier aan ten grondslag. Aan het gebruik van de naam Jamboree waren namelijk royalty's verbonden en daar had men geen trek in. Dit werd door een aantal commerciële bedrijven op deze wijze ontlopen. Ook bij de tweede Wereld Jamboree in Nederland werden fraaie wandborden gemaakt.

In de expositie zie je nog een aantal zeer uiteenlopende voorbeelden van sierborden, zowel in formaat, kleurgebruik en productievorm.

Nog meer 'gebakken'

Tot slot kun je nog diverse andere vormen van gebakken scouting items ontdekken, diverse beeldjes, een spaarpot, vingerhoedjes etc. Met de bescheiden ruimte hebben we een keuze moeten maken uit het beschikbare materiaal en daarbij tevens gekozen om voornamelijk Nederlands aardewerk te tonen. Veel plezier bij het bekijken!

Tweede deel over tentoonstelling 2017

Welpen 100 jaar!

Hoewel de tentoonstelling onlangs al weer verwijderd is volgt hier het tweede deel over 100 jaar Welpen in Nederland. We waren gebleven 1930.

23-04-1930 Katholieke verkenners

Vanaf 1927 ontstond bij de Rooms Katholieken behoefte aan een eigen identiteit. Dat mondde in na langdurig overleg in 1930 uit tot de start van de 'Katholieke Verkenners'. Als herkenningsteken droegen de welpen een eigen insigne op de linker borstzak. Het was een blauw schild met een geel

kruis. Boven het kruis stond in rode letters de leus 'waakt en bidt' te lezen. De blauwe kleur van het schild was de kleur van Maria, de beschermvrouw van de verkenners. De kleuren wit en geel verwezen naar de pauselijke vlag en illustreerden de gehoorzaamheid aan de Kerk. Het kruis, het onderscheidingsteken van de rooms-katholiek, zou hem helpen naar de zegepraal. Het parool, **waakt en bidt** vulde het 'weest paraat' aan. Het eerste was het middel om het tweede te kunnen vervullen.

1932 Afscheiding PVN (Padvindere Vereniging Nederland)

Aantal groepen/leden waren het niet eens met de wijziging van de belofte waarin het tekstdeel 'plicht te doen tegenover God en mijn land' verplicht gesteld werd. Ca. 10% trad uit de NPV en richtte de PVN (Padvindere Vereniging Nederland) op.

1937 Wereld Jamboree welpendagen

De WJ was natuurlijk een primair feestje voor verkenners.

Op 3 en 4 augustus stond het hele kamp in het teken van de welpen. Zon 2500 welpen krioelden over het terrein, sliepen in Haarlemse scholen en voerden voor de Chief Scout op 4 augustus een grote demonstratie uit. Ter gelegenheid daarvan was koningin Wilhelmina opnieuw naar het kamp gekomen en had haar schoonzoon, prins Bernhard, meegenomen.

Het programma gaf, zoals altijd, een bonte variatie van activiteiten te zien. Vendelzwaaiers, rijwielkunstenaars, ropespinners, pioniers, dansen door de Fransen, kopermuziek door de Hongaren en doedelzakklanken van de Schotse scouts. Daar tussendoor de welpen. Ze lieten rode, witte, blauwe en oranje ballonnen de lucht in vliegen en deden een massale horderoep.

De Chief Scout moest deze uiteraard in ontvangst nemen en daarvoor naar de raadsrots komen. Hij nam prins Bernhard mee naar het midden van de welpencirkel en samen beklommen ze de traditionele ereplaats van de hordeleider. Omringd door de gidsen met de totems gingen de twee daarna weer naar de eretribune terug.

1952 introductie Heitje voor karweitje

Een succesvolle financiële actie waarbij voor karweitjes werden opgeknapt voor een kwartje. Deze actie is vele jaren actief gevoerd.

1960 was het jaar waarin Nederland zelf het vijftigjarig bestaan herdacht.

De Nederlandse welpen hadden hun eigen wereld **welpenjamboree**. Ze verkleedden zich in de dracht van het gekozen land en hielden per district een fleurige jubileumjacht.

Welpen die in dat jaar een van de algemene vaardigheidsinsignes behaalden, mochten het speciale **jubileuminsigne**

dragen en er werd een fraaie herinneringspenning geslagen. Deze goede-daadpenning mocht, na het doen van de dagelijkse goede daad van de linker naar de rechter broekzak verhuizen.

1962 Nieuwe eisen en insigne Wolf

In 1965 kwamen nieuwe uniformen in gebruik voor verkenners, voortrekkers en leiding: Het welpenuniform was als enige ongewijzigd gebleven.

Wel hadden de welpen al in 1962 nieuwe ster- en insigne-eisen ingevoerd. Meest opvallend daarin was het nieuwe insigne, wolf, dat uitgereikt werd aan een welp die twee sterren had behaald plus vier vaardigheidsinsignes. Ging deze welp over naar de verkenners, dan mocht hij dit insigne blijven dragen totdat hij verkenners eerste klasse was. Dit zijn enkele voorbeelden van de goede samenwerking van padvindere en verkenners binnen de Nationale Padvindere Raad. (nieuwe insignes puntige hoeken)

1964 Nieuwe pakket van eisen voor NPV. De KV kiest voor ander Insignepakket (**vierkant**) (1969). In 1965 verschijnt de lange uniformbroek

1973 Scouting Nederland

Vier verenigingen gaan op in Scouting Nederland, er komt een eigen tijdschrift STIP voor welpen en kabouters, later scouty. Er verschijnen nieuwe spelplannen, nieuwe insignes (1973) en uiteindelijk ook nieuwe uniformen (1975) en speltaktekens (1980)

Jaren tachtig

Er wordt volop gewerkt aan de toekomst van scouting waarbij de veranderingen in de samenleving vertaald worden naar een spelaanbod dat aansluit bij de huidige jeugd. Er komen gemengde speleenheden en een nieuw eigentijds insigne pakket (1982).

In 1985 wordt uitgebreid **75 jaar scouting** scouting gevierd.

Jaren negentig

Om de mix van gemengde groepen van kabouters en welpen een alternatief te bieden wordt een nieuwe speltak geïntroduceerd. De Esta's krijgen een geheel eigen spelaanbod op basis van het verhaal 'de man met de hoge hoed' en opnieuw wordt een nieuw insigne pakket ingevoerd voor deze leeftijdsgroep met nu 3 speltakken, Welpen, Esta's en kabouters (WEK).

100 jaar Scouting 2010

Na het vieren van het 100 jarig jubileum van scouting in Nederland wordt na ruim beraad opnieuw een nieuwe toekomstvisie gepresenteerd waarin vanaf 2011 er voor elke leeftijdsgroep slecht één spelaanbod overblijft:

100 jaar WELPEN

De enige speltak die vanaf 1917 honderd jaar met dezelfde naam en nagenoeg hetzelfde uniform heeft overleefd!

Word ook Museum vriend!

Geachte Lezer:

Draagt u het museum een warm hart toe en wilt u de vrijwilligers ondersteunen bij hun werkzaamheden, wordt dan vriend van het Museum. We houden u dan op de hoogte van de ontwikkelingen en nodigen u jaarlijks uit voor de nieuwe tentoonstelling.

Wilt U zich opgeven als VRIEND van het museum? Dat kan bij onze secretariaat!!

De vrienden (en vriendinnen) van ons museum vragen wij een jaarlijkse bijdrage van B 25,-. U kunt dit over maken op onze bankrekening IBAN: NL40 RABO 0130 0254 10 en BIC: RABONL2U t.n.v. Stichting Scouting Museum te Baarn. Hartelijk dank voor uw steun, donaties en giften zijn zeer welkom. Deze vallen onder de ANBI regeling.

Bestuur

Het Bestuur is nu als volgt samengesteld:

Gerard Gijsbertsen, voorzitter

Paul Heessels, conservator / penningmeester

Wendy Bakker, secretaris

Ruud Egberts, lid met aandachtsgebied PR

Derk Tholen, lid met zorg voor de suppoostendiensten

Het Scouting Nederland Museum

Het museum is van 1 maart tot 1 november elke zaterdagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur open. Komt u op bezoek met een groep van 10 of meer personen, dan ontvangen wij u ook graag op andere uren. Wel graag tijdig een afspraak maken! Dat kan telefonisch via 030 - 6371915 (Derk Tholen) of per mail: museumbaarn@scouting.nl.

Ons adres is: Scouting Labelterrein Buitenzorg
Amsterdamsestraatweg 51, 3744 MA Baarn
zie ook onze website:

www.nationaalmuseum.scouting.nl

Voor actuele zaken kijk ook op facebook:

[facebook.com/nationaalmuseumscoutingnederland](https://www.facebook.com/nationaalmuseumscoutingnederland)

Scouting Nederland Museum Baarn
Amsterdamsstraatweg 51
3744 MA Baarn

Bulletin

25e jaargang nummer 2 – november 2018

Voorwoord

Alstublieft, het tweede nummer van Bulletin in 2018, het jaar van ons 65 jarig bestaan. In dit nummer een, uitgebreid, verslag over twee logboeken die Hans van Spanning heeft uitgezocht voor het museum.

Over Haagse scoutinggroepen van voor de oorlog. De KRAVOgroep en de Joodse T.O.P. groep. Verder nieuws over nieuwe aanwinsten die het museum weer mocht ontvangen. Zo wordt de collectie, met hulp van velen, steeds completer en daarmee de verslaglegging van de scouting historie in Nederland! De medewerkers van het museum, met name Paul en Ruud, zijn weer druk geweest om alle items in het museum verder te digitaliseren en fotograferen. Dit maakt het opzoeken van zaken natuurlijk veel makkelijker en sneller. Het bezoekseizoen is intussen ook weer afgelopen en we hopen in het prille voorjaar van 2019 het museum weer open te stellen voor bezoekers. Dank weer aan de museumgidsen onder aanvoering van Derk. Er zijn weer veel bezoekers geweest die oude herinneringen ophaalden, waaronder leden van de VVS afdeling Amsterdam Zuid / Amstelveen, zie verderop. En onze jonge bezoekers, vaak kampeerders op Buitenzorg, konden zelf zien hoe onze vereniging in het verleden reilde en zeilde en zich ontwikkelde tot de huidige vereniging Scouting Nederland, die gelukkig de laatste jaren weer groeit, ook met jeugdleden!

In de wintermaanden is het museum voor bezoekers gesloten, maar groepen vanaf 10 personen kunnen in overleg altijd een afspraak maken voor een bezoek, ook in de winterperiode. Vanaf 2 maart 2019 is het museum weer open op zaterdagmiddag. Het bestuur gaat in de winterperiode weer verder met het inventariseren en digitaliseren en is druk aan het nadenken over het thema van de komende wisseltentoonstelling. Veel leesplezier gewenst!

Ruud Egberts, bestuurslid met aandachtsgebied P.R.

Afscheid Gerard Gijsbertsen als voorzitter

Helaas is onze voorzitter Gerard door persoonlijke omstandigheden gedwongen om de functie van voorzitter van ons bestuur op te geven. Wij betreuren dit ten zeerste maar hebben begrip voor zijn situatie!

Gerard, ook vanaf deze plaats hartelijk dank voor je inzet voor ons bestuur en wellicht kunnen we in de toekomst nog een keer een beroep op je doen.

VVS Amsterdam Zuid / Amstelveen op bezoek

Op vrijdag 28 september ontvingen we in het Museum een groep van zo'n twintigtal VVS'ers van de afdeling Amsterdam Zuid / Amstelveen tijdens hun jaarlijkse uitstapje. Na de eerste verwelcoming en kennismaking door onze oud-voorzitter Theo en de huidige voorzitter Gerard genoten we van koffie en thee met een lekker koekje erbij. Als verrassing ontving het museum een geldelijke donatie van deze VVS kring welke bestond uit de opbrengt van de denkdagpenny 2018. Daar zijn we natuurlijk erg blij mee. Vervolgens gingen de oud-padvind(st)ers in groepjes van twee op pad met een puzzeltocht door het museum. Tijdens de zoektocht en rondgang langs de vitrines vol historie werden natuurlijk vele herinneringen opgehaald aan soms al lang vervlogen tijden. Al met een al een heel gezellige ochtend.

Oude groepsvlag

We ontvingen een fraaie oude groepsvlag uit de jaren '30 van de Pieter Maritzgroep uit Delft. Deze 2e Delftsche Groep is opgericht in 1934 blijkt uit de notulen van twee bijbehorende logboeken. Het ene beschrijft de belevenissen van deze groep van 1934 tot en met 1936. In een ander logboek zijn de notulen van de Eerraad van de Zwaluwentrop (troep 1) uit Delft beschreven en beslaat de periode van 1932 tot en met 1941. Fraaie stukjes geschiedenis.

Logboeken: KRAVO en de T.O.P. groep

De voormalige Haagse Padvindstersgroep Krachtig Voorwaarts (Kravo) heeft in de jaren dertig van de vorige eeuw nauw samengewerkt met padvindsters van de Joodse T.O.P.-groep in de Residentie. Tevens heeft de Kravogroep zelf geruime tijd een aantal Joodse leden gehad.

Tot deze conclusie ben ik gekomen na bestudering van een tweetal logboeken van de Kravo-groep die zich in de collectie van het Nationaal Scoutingmuseum bevinden. Belangrijke aanvullende gegevens trof ik aan het blad Ha'amoed; De Vuurzuil; Veertiendaagsch Orgaan voor Joodsch Den Haag dat van 1931 tot 1940 verscheen.

De Joodse padvindsters vormden in Den Haag een afdeling van de Joodse vereniging Toneel Ontspanning Philantropie (T.O.P.) Deze vereniging kende diverse secties. Naast de padvindsters en een groep padvindsters waren er onder meer een korfbal- voetbal en gymnastiek club.

In het logboek van de Kravogroep worden de Joodse padvindsters voor het eerst genoemd op 15 januari 1933. Hier wordt verslag gedaan van de installatie van een aantal leden. Daarbij wordt afzonderlijk melding gemaakt van een groep Joods padvindsters: Berdi van Arend; C. van Esso; H. van Lier, L. en S. Mozes.

In het verslag dat in Ha'amoed van 13 januari 1933 verscheen over de oprichting van de T.O.P.-padvindstersgroep worden deze namen eveneens genoemd met uitzondering van S. Mozes. Wel wordt hier aan toegevoegd dat er tevens enkele -niet genoemde- nieuwelingen zijn. Ook wordt de naam vermeld van de voorlopige leidster E. van Rijs.

De samenwerking tussen de Kravogroep en de T.O.P.-groep blijkt uit de volgende gegevens.

Op 10 september 1933 wordt in het logboek van Kravo opgetekend dat er observatiespelen zijn gedaan onder leiding van Judith assistent-leidster van de Joodse troep. Op 12 november van dat jaar wordt meegedeeld: 'Vandaag hebben de twee Joodse leidsters de leiding'. Nadien wordt in het logboek een aparte Joodse groep niet meer genoemd.

In Ha'amoed worden in deze periode slechts weinig aanvullende gegevens over de activiteiten van de T.O.P.-groep aangetroffen. Vermeld wordt een tocht van de T.O.P.-padvindsters naar Meijndel in augustus 1933 en hun medewerking aan een grote door T.O.P. georganiseerde fancy fair in december van dat jaar. Hierna worden in dit blad geen berichten over spel-activiteiten van T.O.P.-padvindsters meer aangetroffen. Kennelijk is de padvindsterssectie van Kravo eind 1934 of begin 1935 opgeheven.

Dit vermoeden wordt bevestigd door een bericht in Ha'amoed van 3 september 1937. In deze aflevering wordt geschreven dat er vaak wordt gevraagd een padvindstersgroep voor meisjes op te richten. Dit ligt, -zo wordt dit bericht vervolgd- niet op onze weg. Wanneer er echter voldoende geschikte leidsters gevonden kunnen worden kan worden overgegaan tot (her)oprichting van een meisjesgroep.

Groepsfoto T.O.P., ca. 1935

Een nadere verduidelijking van dit bericht treffen we aan in Ha'amoed van 27 januari 1939. Hier wordt meegedeeld dat de meisjesgezelligengroep van T.O.P. moest worden opgeheven omdat de leidster mej. J. van Lier (door haar huwelijk mevr. Elzas) de groep had verlaten in verband met vertrek naar elders. Pogingen om opnieuw een groep op te richten konden niet worden gerealiseerd. Nieuwe bepalingen van het NMG maakten het niet mogelijk een padvindstersgroep te laten functioneren als afdeling van een vereniging. Hiermee wordt de overkoepelende organisatie van T.O.P. bedoeld.

Wanneer heeft deze opheffing plaats gehad ?

Wij hebben - zoals eerder gemeld- de indruk dat dit in de loop van 1934 of begin 1935 is gebeurd. Op dit punt biedt het logboek van de Kravogroep nadere informatie. Dit logboek bevat een overzicht van de samenstelling van de groep per 1 januari 1936. Hieruit blijkt dat op die datum een zestal padvindsters met herkenbaar Joodse namen van de Kravogroep deel uitmaakten. Dit zijn: de zusters Willy en Loeki Cohen; en verder Henny Cohen Lies Jacobson; Sina Moses en To Polak.

Oubaas Gompers maakt akela Polak erelid van TOP padvinderij, 19 juni 1938

Per 1 januari 1937 werd opnieuw de samenstelling van de groep in het logboek genoteerd. Van de zes eerder genoemde Joodse padvindsters ontbreken de drie meisjes met de naam Cohen. Nieuw is echter Rosa Brillenslijper die in september 1936 bij de groep was gekomen. In totaal waren er per 1 januari 1937 dus 4 Joodse padvindsters in de Kravogroep.

Op basis van de geconstateerde aanwezigheid van enkele Joodse padvindsters in de Kravogroep per 1 januari 1936 lijkt de ontbinding van de Top-padvindersgroep in de loop van 1935 naar mijn mening aannemelijk.

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat de Kravogroep zeer nauwe contacten heeft onderhouden met de Joodse padvindsters van de T.O.P.-groep. Hoewel concrete aanwijzingen ontbreken mag op basis van de beschikbare gegevens worden aangenomen dat een aantal Joodse padvindsters na de opheffing van de T.O.P.-groep is overgegaan naar Kravo.

Hier kan nog bij worden aangetekend dat de toetreding van Joodse leden tot de Kravogroep werd vergemakkelijkt omdat Kravo op dat moment de enige zogeheten open – dat wil zeggen niet op een levensbeschouwing gebaseerde – padvindstersgroep in Den Haag was. Bovendien kwam de Kravogroep op zondagmorgen bijeen.

Ispa-groep

Het verhaal van de Top-padvindersgroep is hiermee echter nog niet afgerond.

In het eerder genoemde bericht uit Ha'amoed van 27 januari 1939 wordt namelijk niet alleen vermeld dat pogingen om de Top-padvindersgroep opnieuw op te

richten niet konden worden uitgevoerd. Hieraan wordt toegevoegd dat onlangs in het kader van het NMG de Ispagroep is opgericht. Deze groep wordt van harte succes toegewenst. TOP-leden die belangstelling voor deze groep hebben wordt gewezen op een contactadres.

De Israëliische Padvindsters (Ispa)-groep, die op 22 januari 1939 in Den Haag was opgericht, onderhield goede betrekkingen met de T.O.P.-groep.

Op 24 februari 1939 bezochten 18 meisjes van de Ispagroep het nieuwe troePhuis van T.O.P. Enkele leiders van de T.O.P.-groep waren in januari 1940 te gast bij de Ispagroep op het feest ter gelegenheid van hun eenjarig bestaan.

Ook Kravo had goede contacten met de Ispagroep. Voor de installatiebijeenkomst van de Ispagroep had de Kravogroep haar troePhuis afgestaan. Deze bijeenkomst werd verzorgd door leden van de Kravogroep en de Haagse padvindstersgroep Wegeli.

Padvindsters

Bij het zoeken naar gegevens over de padvindsters van de T.O.P.-groep in het blad Ha'amoed bleek dat T.O.P. tussen 1933 en 1940 ook over een zeer actieve padvindstersgroep beschikte die bestond uit welpen, verkenners en een voortrekkers-stam.

Voor nadere informatie over deze groep verwijst ik graag naar mijn artikel T.O.P.-groep een Joodse padvindstersgroep in Den Haag. Dit artikel is verschenen op de website van de stichting Joods Erfgoed Den Haag.

Den Haag, augustus 2018

Hans van Spanning

Bronnen en aantekeningen:

Logboek Kravogroep I Den Haag van 31-5-1931 tot 24-12-1936 en Logboek Kravogroep I van 23-1-1937 t/m 6-8-1937 (archief Nationaal Scoutingmuseum Baarn). De Kravogroep bestond in 1933 uit twee afdelingen (Kravo I en II) In 1936 werd een derde groep gevormd Ha'amoed; De Vuurzuil, Veertiendaagsch orgaan voor Joodsch Den Haag; officieel orgaan van gecombineerde Joodsche Wijk- cultuur- sport- en jeugdverenigingen jrg. 1931 t/m 1940; Een gedigitaliseerde versie van dit weekblad is aanwezig op het Haags Gemeentearchief.

Bij vergelijking van de namen van de Top-padvinders genoemd in 1933 in het Kravologboek en het blad Ha'amoed valt op dat bij Kravo gesproken wordt over H. van Lier. In Ha'amoed staat M. van Lier. vermoedelijk is hier dezelfde persoon bedoeld. In Ha'amoed van 3 augustus 1935 wordt vermeld dat mej. M. (Chiel) van Lier, oud TOP-padvinder, in opleiding is voor assistent welpenleidster.

Zij werd - zo blijkt uit een later bericht- op 24 november van dat jaar als zodanig geïnstalleerd.

Gegevens over de oprichting van de Ispa-groep zijn voorts ontleend aan het maandblad De Padvinder,

februari 1939 blz. 14. In De Padvindster van september 1940 (!) , blz. 3 is een verslag in dichtvorm gepubliceerd van een door de Ispagroep gehouden kamp op het terrein van de T.O.P.-groep in Wassenaar. Het is niet duidelijk waarom het weekblad Ha'amoed in 1939 nog schrijft over het NMG (Nederlands Meisjes Gilde) Sinds 1933 was de naam van deze overkoepelende organisatie gewijzigd in Nederlandse Padvindsters Gilde (NPG) Twee afdelingen van de Kravogroep kwamen op zondagmorgen bijeen. De derde op zaterdag. Mej. J van Lier (mevr. Elzas) is vermoedelijk de leidster die in augustus 1933 in Ha'amoed het eerder genoemde bericht over de oefening van de TOP-padvindsters op Meyendel heeft geschreven. Deze mededeling was ondertekend met Juut van Lier. Een interessante vraag is of dit dezelfde leidster is die op 10 september 1933 in het Kravologboek wordt aangeduid als Judith, de assistent leidster van de Joodse groep.

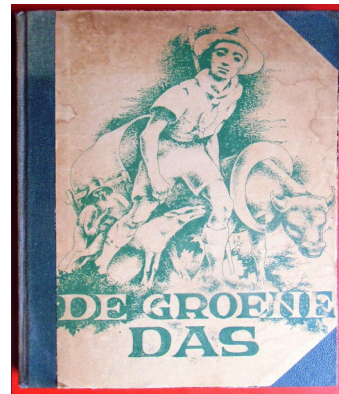
Medailles NaWaKa

Een gulle gever bezorgde ons wat medailles van verschillende NaWaKa's. De medailles waren er in brons, zilver en goudkleurig voor respectievelijk de derde, tweede en eerste plaats en stammen uit de jaren 1989, 1997 en 2006. Weer een leuke aanwinst voor de "water" collectie.

De Groene Das

We ontvingen een mooi ingebonden set groepsbladen van het maandblad "De Groene Das". Dit was het maandblad van de St. Tarcisiusgroep uit Amsterdam. Deze katholieke verkennersgroep was gesitueerd in de St. Thomas van Aquino parochie. Het betreft de eerste jaargang met twaalf nummers uit de periode juli 1945 tot en met juni 1946. Oubaas Ellerman, Baas Kattenbelt en Hopman P. v.d. Bijl waren verantwoordelijk voor de inhoud van het blad.

Word ook Museum vriend!

Geachte Lezer:

*Draagt u het museum een warm hart toe en wilt u de vrijwilligers ondersteunen bij hun werkzaamheden, wordt dan vriend van het Museum. We houden u dan op de hoogte van de ontwikkelingen en nodigen u jaarlijks uit voor de nieuwe tentoonstelling. **Wilt U zich opgeven als VRIEND van het museum? Dat kan bij ons secretariaat!!***

De vrienden (en vriendinnen) van ons museum vragen wij een jaarlijkse bijdrage van € 25,-. U kunt dit over maken op onze bankrekening IBAN: NL40 RABO 0130 0254 10 en BIC: RABONL2U t.n.v. Stichting Scouting Museum te Baarn.

Hartelijk dank voor uw steun, donaties en giften zijn zeer welkom. Deze vallen onder de ANBI regeling.

Bestuur

Het bestuur is als volgt samengesteld:

Vacant, voorzitter

Paul Heessels, conservator / penningmeester

Wendy Bakker, secretaris

Ruud Egberts, lid met aandachtsgebied PR

Derk Tholen, lid met zorg voor de suppoostendiensten

Het Scouting Nederland Museum

Het museum is van 1 maart tot 1 november elke zaterdagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur open. Komt u op bezoek met een groep van 10 of meer personen, dan ontvangen wij u ook graag op andere uren. Wel graag tijdig een afspraak maken! Dat kan telefonisch via 030 - 6371915 (Derk Tholen) of per mail: museumbaarn@scouting.nl.

Ons adres is: Scouting Labelterrein Buitenzorg
Amsterdamsestraatweg 51, 3744 MA Baarn
zie ook onze website:

www.nationaalmuseum.scouting.nl

Voor actuele zaken kijk ook op facebook:

[facebook.com/nationaalmuseumscoutingnederland](https://www.facebook.com/nationaalmuseumscoutingnederland)